

INCOSAI XXIII – Deklarata e Moskës

Parathënie

Në përputhje me misionin e INTOSAI për progresin e vazhdueshëm të auditimit të qeverisjes dhe zhvillimit të kapaciteteve të Institucioneve Supreme të Auditimit (SAI-eve), Kongresi XXIII-të i INTOSAI (INCOSAI) nxit vazhdimin e diskutimeve të mëparshme të INCOSAI dhe synon të sigurojë relevancën e vazhdueshme të SAI-eve si institucione me vlerë të madhe për shoqëria.

INCOSAI i XXIII-të iu përkushtua diskutimit se si secili SAI në nivel kombëtar mund të mbështetet në zhvillimet e auditimit të sektorit publik dhe përparimet teknologjike për të mbetur relevant, për t'iu përgjigjur nevojave të palëve të interesuara dhe të jetë një vlerë e shtuar duke siguruar mbikëqyrje të pavarur të jashtme mbi objektivat kombëtare të dakordësuara më parë, përfshirë dhe objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm.

Deklarata nxjerr në pah konkluzionet kryesore të INCOSAI të XXIII-të dhe fushat kryesore ku mund të nxitet progresi në INTOSAI.

Për të siguruar vlerat dhe përfitimet, SAI-et dhe INTOSAI duhet të aplikojë qasje të reja dhe të përfitojnë nga mundësitë për të përmbushur sfidat e zhvillimit. SAI-et duhet të përgjigjen ndaj një qeverisjes në ndryshim dhe, duke bërë këtë, t'i përgjigjen sfidave kombëtare dhe globale të zhvillimit.

Ndryshimet thelbësore në auditimin publik dhe politikën publike në të gjithë botën kanë krijuar një mjedis të ri dhe pritshmëri të reja për SAI-et. Ndryshimet e fundit në mjedisin e SAI-eve përfshijnë: (a) miratimin e Agjendës 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm nga të gjitha vendet anëtare të Kombeve të Bashkuara; (b) revolucionin e të dhënave; (c) miratimin e Kuadrit të INTOSAI për Deklaratat Profesionale (IFPP) dhe (d) pritjet dhe detyrimet që rrjedhin nga ISSAI-P 12: Vlera dhe përfitimet e SAI-eve- sjellja e ndryshimit në jetën e qytetarëve. Rrethanat moderne kërkojnë cilësi të punës audituese, qasje të reja në auditim dhe kërkojnë nga SAI-et të rimendojnë më tej rolin e tyre në proceset e llogaridhënies së qeverisjes.

Ndërkohë që SAI-të ndryshojnë sa i përket kapaciteteve, konteksteve dhe mandateve të tyre, të gjithë përballen me sfida të ngjashme. Si t'i përgjigjemi kërkesës së opinionit publik për një administrim efektiv dhe eficient të burimeve publike? Si të përballen me kompleksitetin e qeverisjes, e nevojshme kjo për të arritur objektivat kombëtare, si dhe objektivat e programeve, politikave dhe strategjive? Si munden SAI-të dhe INTOSAI të trajtojnë ndryshimet që sjell revolucionin e të dhënave dhe dixhitalizimi?

Akumulimi i përshpejtuar i të dhënave dhe zhvillimet e shpjeguesha në teknologji dhe komunikim shërbejnë si sfida dhe mundësi për të përmirësuar cilësinë e auditimit publik, për të zhvilluar eficiencën e tij, për të nxitur drejtimin e tij strategjik duke rritur në këtë mënyrë vlerën e SAI-ve përkundrejt palëve të interesuara dhe duke rritur besimin në institucionet publike në të gjithë botën.

Nuk ka asnjë recetë që duhet ta ndjekin SAI-të për të qenë të shpejtë, efektiv, relevantë dhe institucione të pavarura me shumë vlerë. SAI-et do të vazhdojnë të kryejnë auditime financiare, përputhshmërie dhe performance në përputhje me mandatet e tyre zyrtare. SAI-et do të vazhdojnë të kryejnë veprimtari audituese, të cilat janë në përputhje me mandatet e tyre zyrtare dhe me pritshmëritë e palëve të interesuara. Sidoqoftë, drejtimet e mundshme në të cilat mund të përqendrohen SAI-et, këto në përputhje me kontekstet dhe mandatet e tyre përkatëse, mund të vendosen dhe mbështeten edhe nga INTOSAI.

INTOSAI ka struktura të mirëorganizuar dhe nisma që i mundësojnë INTOSAI të adresojë sfidat dhe mundësitë e zhvillimit. Kjo rrjedhë pune do të përbëjë një pjesë integrale të detyrave, përparësive dhe planeve të INTOSAI-t në të ardhmen.

Anëtarët e Organizatës Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (INTOSAI), që u takuan në Moskë nga data 25 deri më 27 shtator 2019:

- duke njohur Axhendën e Zhvillimit 2030 të miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara më 25 shtator 2015 dhe Rezolutën e Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara A / RES / 69/228 *"Promovimi dhe nxitja e eficiencës, llogaridhënies, efektivitetit dhe transparencës në*

administratën publike për forcimin e Institucioneve Supreme të Auditimit ”;

- duke riafirmuar angazhimin për të dhënë një kontribut të rëndësishëm të auditimit të pavarur në Agjendën e vitit 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm, siç përcaktohet nga Deklarata e Abu Dhabi;
- duke njohur pavarësisë e SAI-eve si një parakusht themelor për një kontribut efektiv në llogaridhënie, transparencë, qeverisje të mirë, përdorimin e shëndetshëm të fondeve publike dhe, në fund të fundit, vlerën dhe përfitimet e SAI-eve në përputhje me ISSAI 12 dhe Planin Strategjik të INTOSAI 2017-2022;
- duke zbatuar Kuadrin e INTOSAI-t për Deklaratat Profesional,

deklarojnë se drejtimit e ardhshme të auditimit publik varen nga angazhimi i fuqishëm i SAI-eve dhe INTOSAI-t për:

I- sigurimin e një mbikëqyrjeje të pavarur të jashtme për arritjet e objektivave kombëtare, përfshirë dhe ato që lidhen me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm;

II- përgjigjen në mënyrë efektive ndaj mundësive që sjell përparimi teknologjik;

III- rritjen e ndikimit të SAI-eve në llogaridhënien e menaxhimit publik dhe transparencë.

Sigurimin e mbikëqyrjes së jashtme të pavarur për arritjen e objektivave të dakordësuara më parë në shkallë kombëtare, duke përfshirë ato që lidhen me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm.

Anëtarët e INTOSAIT ranë dakord për sa vijon:

1. SAI-et inkurajohen të kontribuojnë për rezultate më efektive, transparente dhe të përgjegjshme, duke mbajtur parasysh kompleksitetin e përpjekjeve të qeverive të nevojshme për të mbështetur arritjen e objektivave kombëtare dhe objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm.
2. SAI-et inkurajohen të zhvillojnë qasje strategjike të auditimit publik që mbështesin arritjen e objektivave kombëtare dhe të objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm.
3. SAI-et mund të rrisin vlerën e auditimit publik duke zgjeruar përgatitjen e informacioneve të bazuara në auditim për çështje të rëndësishme dhe strategjike të administratës publike dhe funksione të qeverisë.

Ti përgjigjen efektivisht mundësive që sjell zhvillimi i teknologjisë

4. SAI-et mund të promovojnë parimin e aksesimit dhe vënies në dispozicion të të dhënave, burimit të kodeve dhe algoritmeve.

5. SAI-et mund të synojnë përdorimin më të mirë të analizës së të dhënave në auditime, përfshirë dhe adaptimin e strategjive për planifikimin e auditime të tilla, krijimin e grupeve me përvojë në analizimin e të dhënave dhe prezantimin e teknikave të reja në praktikën e auditimit publik.

Rritjen e ndikimit të SAI-eve

6. SAI-et mund të nxisin mendimin eksperimental për të përmirësuar inovacionin dhe zhvillimin.
7. SAI-et mund të shtrijnë fokusin në (a) identifikimin e zonave të riskut me interes kombëtar dhe ndërkombëtar dhe ndërgjegjësimin mbi risqet; (b) nevojat për menaxhimin e risqeve sistematike në qeverisje, përveç risqeve operacionale, institucionale dhe risqeve të tjera të një entiteti të vetëm.
8. SAI-et inkurajohen të edukojnë audituesit e së ardhmes, të cilët mund të përdorin analizën e të dhënave, mjetet e inteligjencës artificiale dhe metoda të përparuar cilësore për forcimin e inovacionit dhe të veprojnë si aktorë strategjikë, shkëmbyes të njohurive dhe prodhues të vizionit për të ardhmen.
9. SAI-et duhet të marrin në konsideratë gjetjen e më shumë mënyrave për të adresuar gjithëpërfshirjen kur kryejnë auditime që kanë si pikë kryesore Axiendën e vitit 2030, me parimin për të

mos lënë askënd pas dhe agjendat e të tjera të zhvillimit.

10. SAI-et mund të rrisin ndikimin e tyre pozitiv duke vendosur një bashkëveprim produktivë me subjektin e audituar dhe duke forcuar bashkëpunimin e komunikimin me komunitetin akademik dhe publikun në përgjithësi.

Arritja e këtij vizioni kërkon angazhime nga secili SAI individuale, si dhe mbështetje bashkëpunuese për SAI-et nga të gjitha strukturat e INTOSAI, të tilla si Komitetet e Objektivave, strukturat organizative, organizatat rajonale, IDI, Revista Ndërkombëtare të Auditimit të Qeverisjes dhe Sekretariati i Përgjithshëm. Bashkëpunimi shumëpalësh dhe dypalësh midis SAI-ve do të vazhdojë të luajë një rol veçanërisht të rëndësishëm për të ndihmuar SAI-et që të mbeten relevante.

ANEKS

Shpjegimet për drejtimet e auditimit publik në të ardhmen.

Sigurimi i mbikëqyrjes së jashtme të pavarur për arritjen e objektivave të dakordësuara më parë në shkallë kombëtare, duke përfshirë ato që lidhen me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm.

- 1. SAI-et inkurajohen të kontribuojnë për rezultate më efektive, transparente dhe të përgjegjshme, duke mbajtur parasysh kompleksitetin e përpjekjeve të qeverive, të nevojshme për të mbështetur arritjen e objektivave kombëtare dhe objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm.**

Çështjet kryesore

- Objektivat e reja globale dhe kombëtare kërkojnë punësimin në menaxhimin publik të bazuar në performance dhe të orientuar drejt rezultatit për të mbajtur qeveritë të përgjegjshëm para parlamentit dhe publikut.
- SAI-et inkurajohen të promovojnë llogaridhënien bazuar në përgjegjësinë profesionale, besimin dhe një qasje të ekuilibruar në vlerësimin e performancës. Përgjegjësia e orientuar drejt rezultate është më e vështirë për t'u fiksuar dhe shumë menaxherë publik ende po punojnë për të fituar aftësi për buxhetimin e bazuar në performancë dhe vendosjen e objektivave dhe rezultateve jo financiare të performancës.
- SAI-eve mund t'u duhet t'i kushtojnë vëmendje të veçantë lidhjes midis masave të performancës me rezultatet komplekse.
- Kur është e rëndësishme, SAI-të mund të përqendrohen në vlerësimin e rezultateve dhe ndikimeve komplekse gjatë auditimit të programeve individuale ose enteve publike.
- Në përputhje me qasjen e auditimit të të gjithë qeverisjes, SAI-të mund të ndihmojnë në evidentimin e përpjekjeve në nivele të ndryshme të qeverisë në mënyrë që këto përpjekje të jenë në përputhje me treguesit kryesorë (treguesit lokal, rajonal dhe kombëtar që kanë të bëjnë me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm).

- 2. SAI-et inkurajohen të zhvillojnë qasje strategjike të auditimit publik që mbështesin arritjen e objektivave kombëtare dhe të objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm.**

Çështjet kryesore

- INTOSAI synon të mbështesë SAI-et në dhënien e një kontributi vendimtar në suksesin e Agjendës së vitit 2030 dhe në këtë mënyrë të ndihmojnë për të bërë një ndryshim në jetën e qytetarëve në përputhje me ISSAI-P 12.
- Objektivat kombëtare dhe objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm vështirë se mund të arrihen pa përpjekje të përbashkëta të entiteteve publike, nivele të ndryshme të qeverisjes dhe shoqërisë.

- Inkurajohen SAI-et ta konsiderojnë rolin e tyre si kontribuues strategjik në qeverisje duke ruajtur pavarësinë e tyre. Pavarësia e tyre, pikëpamja e tyre unike mbi ciklin e buxhetimit dhe njohuritë e grumbulluara mund të kontribuojnë në arritjen e objektivave kombëtare afatgjata.
- Të gjithë SAI-et, brenda mandateve të tyre, mund të kontribuojnë në arritjen e objektivave kombëtare duke nxitur më tej një qasje strategjike në auditim, që nënkupton ndër të tjera: (1) kryerjen e auditimeve në mënyrë të koordinuar dhe të lidhur me vlerësimin e aftësisë së qeverisë për të arritur qëllimet e saj; (2) vlerësimin e pjekurisë së sistemeve që përcaktojnë qeverisjen strategjike - përcaktimin e objektivave, përafrimin e strategjive me qëllimet kombëtare dhe sigurimin e feedback-ut dhe kontrollit e duhura.
- SAI-et mund të vlerësojnë koordinimin në nivele të ndryshme të qeverisjes për të vlerësuar sinergjitë midis programeve publike, politikave dhe strategjive. Nëse mandati ligjor dhe konteksti e lejon, SAI-et duhet të pozicionohen mirë për të vlerësuar koherencën e politikave dhe të përqendrohen në çështje dhe metoda që ndërthuren edhe në një perspektivë tërësore të qeverisjes.

3. SAI-et mund të rrisin vlerën e auditimit publik duke zgjeruar përgatitjen e informacioneve të bazuara në auditim për çështje të rëndësishme dhe strategjike të administratës publike dhe funksione të qeverisë.

Çështjet kryesore

- Përmes rekomandimeve të auditimit, SAI-et mund të përmbushin rolin e tyre këshillues pa kompromentuar pavarësinë, d.m.th. pa u angazhuar në menaxhim ose veprimtarinë e një entiteti të audituar.
- Aktiviteti këshillues i SAI-t mund të ofrohet në një mënyrë që t'i kushtohet vëmendje Deklaratës së Pekinit ndërkohë që ilustrohen dhe promovohen parimet e Deklaratave të Limës dhe Meksikës (ISSAI-P 1, ISSAI-P 10).
- SAI-et duhet të mbrojnë pavarësinë dhe pozicionin e tyre duke shmangur ndërhyrjen në vendimmarrje, politikëbërje dhe funksionet e menaxhimit të qeverisjes, por mund të jenë vlerë e shtuar në adresimet strategjike, tema komplekse dhe të ndjeshme përmes ofrimit të rekomandimeve.
- Dhënia e këshillave duhet të bazohet në prova dhe rekomandimet e auditimit, të bazuara në pozicione të pavarura institucionale të SAI-ve, njohuri unike të akumuluar dhe gjykim profesional.
- Produktet jo audituese të SAI-ve mund të rrisin vlerën e tyre në promovimin dhe qeverisjen e mirë përmes shpërndarjes së ekspertizës dhe praktikave më të mira.

T'U PËRGJIGJEMI NË MËNYRË EFIKASE ZHVILLIMEVE TEKNOLOGJIKE

4. SAI-t mund të promovojnë parimin e aksesimit dhe vënies në dispozicion të të dhënave, burimit të kodeve dhe algoritmeve.

Çështjet kryesore

- Të dhënat e disponueshme të krijuara nga administrata publike (open data) po rriten me shpejtësi. Aksesimi i të dhënave krijon një mjedis të ri informacioni për të gjithë. Përdorimi efektiv i të dhënave publike kontribuon në rritjen e transparencës dhe të llogaridhënies së qeverisë.
- SAI-t mund të luajnë një rol të rëndësishëm në informimin dhe orientimin e qeverive në lidhje me përfitimet që sjell aksesimi i të dhënave publike. SAI-t mund të promovojnë parimin e disponueshmërisë dhe hapjes së të dhënave të prodhuara nga qeveria, nëse nuk prek ligjet e ruajtjes së konfidencialitetit dhe të mbrojtjes së të dhënave personale.

- SAI mund të promovojë hapjen e sistemeve të automatizuara të vendimmarrjes të përdorura nga qeveria sipas parimeve të kodit burim të hapur dhe open Data.
- SAI-t duhet të lehtësojnë një diskutim në lidhje me publikimin e rezultateve të SAI-ve në një format të hapur të të dhënave (*Open Data*).

5. SAI-t mund të synojnë përdorimin më mirë të analizës së të dhënave në auditime, përfshirë dhe adaptimin e strategjive për planifikimin e auditime të tilla, krijimin e grupeve me përvojë në analizimin e të dhënave dhe prezantimin e teknikave të reja në praktikën e auditimi publik.

Çështjet kryesore

- Përdorimi i analizës së të dhënave në SAI është një risi që i bën të dhënat një burim për promovimin e efikasitetit, përgjegjshmërisë, efektivitetit dhe transparencës në administratën publike.
- Pozicioni unik i SAI-ve brenda sektorit publik u lejon atyre të mbledhin një pjesë të madhe të të dhënave nga subjektet e audituara. Përdorimi i teknikave të analizimit të *Big Data* gjatë procesit të auditimit, u mundëson SAI-ve:
 - ✓ Përfshirjen në departamente, fusha, nivele qeveritare dhe rajone të ndryshme, duke mundësuar sintezën e të dhënave të marra dhe gjetjen e zgjidhjeve të plota për problemet e qeverisë;
 - ✓ Kombinimin në vend, në terren dhe mbledhjen e të dhënave mikste për të siguruar përditësime të rregullta të të dhënave dhe mundësimin e monitorimit në kohë reale të çështjeve gjithëpërfshirëse dhe fushat kryesore të rrezikut.
- SAI-t mund të përfitojnë nga kryerja e kërkimeve analitike të të dhënave në fazën paraprake të auditimeve. Kjo do të shkurtojë kohën e punës në terren dhe do të lejojë monitorim të rregullt.
- SAI-t mund të përfitojnë nga zgjerimi i studimeve kërkimore dhe përmirësimi i brendshëm i metodologjisë së punës së tyre për të aplikuar metodat e duhura kërkimore.

SAI-t gjithashtu mund të angazhojnë institucione akademike për të kryer kërkime të përbashkëta.

- Duke forcuar bashkëpunimin ndërmjet SAI-ve dhe organizatave ndërkombëtare relevante, INTOSAI mund të mbledhë të dhëna të shumta nga SAI-t lidhur me eksperiencat dhe dijet e tyre në auditim, të përpunojë udhëzues dhe raporte kërkimore, duke inkurajuar SAI-t në drejtim të ngritjes së kapaciteteve profesionale.

RRITJA E IMPAKTIT TË SAI-ve

6. SAI-t mund të nxisin mendimin eksperimental për të përmirësuar inovacionin dhe zhvillimin.

Çështjet kryesore

- SAI-t mund të rrisin kapacitetet e tyre inovative dhe eksperimentale, d.m.th. të përfshijnë të mësuarit, testimin dhe vlerësimin e fazave në disa pjesë të punës së tyre. Qasjet eksperimentale në SAI mund të përshpejtojnë të mësuarit dhe të krijojnë kapacitete nga ndërtimi dhe testimi sistematik i supozimeve dhe identifikimi i mangësive në njohuri.
- SAI-t mund të mbështesin përdorimin më efikas në shoqëri të njohurive të bazuara në eksperiment dhe të përfshijnë në mënyrë më të plotë të eksperimentimeve në programet qeveritare, strategjitë dhe politikat.
- Eksperimentimi në politikën publike synon të gjejë mënyra inovative për të dhënë rezultate. Për të trajtuar çështje të ndërlikuara dhe për të dhënë rezultate më të mira, qeveritë duhet të marrin përsipër qasjet eksperimentale, të gjejnë se çfarë funksionon dhe çfarë nuk funksionon në politikat publike, gjë që lejon të kuptojmë efektivitetin e ndërhyrjeve.

- SAI-t mund të “udhëheqin nëpërmjet shembullit”, duke promovuar një mentalitet që inkurajon eksperimentimin me qasje inovative në të gjithë sektorin publik. Kështu, SAI-t mund të nxisin qeveritë në drejtim të inovacionit.

7. SAI-t mund të shtrijnë fokusin në (a) identifikimin e zonave të riskut me interes kombëtar dhe ndërkombëtar dhe ndërgjegjësimin mbi rreziqet; (b) nevojat për menaxhimin e risqeve sistemike në qeverisje, përveç risqeve operacionale, institucionale dhe risqeve të tjera të një entiteti të vetëm.

Çështjet kryesore

- SAI-t inkurajohen të kenë një këndvështrim prioritar mbi objektivat e qeverive respektive, të identifikojnë rreziqe domethënëse dhe sistemike në nxjerrjen e rezultateve dhe në rekomandimet e dhëna të identifikohen mënyrat për shmangien e rreziqeve.
- SAI-t mund të konsiderojnë krijimin e grupeve të parashikimit dhe të fillojnë të ofrojnë produkte me një perspektivë parashikimi për të bashkuar analizën e auditimit dhe aktivitetet jo-audituese.
- SAI-t të vazhdojnë të mbështesin me vendimet e tyre programet e hartuara të menaxhimit të riskut që të parashikojnë riskun e auditimit dhe të shmangin përjashtimin e subjekteve që duhet të jenë të përfshira në planet e auditimit.
- Menaxhimi i riskut duhet të bëhet një praktikë e rregullt e menaxhimit të SAI-ve.

8. SAI-t inkurajohen të edukojnë audituesit e së ardhmes, të cilët mund të përdorin analizën e të dhënave, mjetet e inteligjencës artificiale dhe metoda të përparuara cilësore për forcimin e inovacionit dhe të veprojnë si aktorë strategjikë, shkëmbyes të njohurive dhe prodhues të largpamësisë.

Çështjet kryesore

- SAI-t inkurajohen të kontribuojnë në përmirësimin e profesionalizmit të stafit të tyre. Kompetencat dhe aftësitë e audituesve janë asemi kryesor i SAI-ve.
- Ndryshimet në mjedisin e auditimit dhe pritshmëritë e palëve të interesit kërkojnë aftësi të reja për grupet e audituesve të SAI-ve:
 - analiza strategjike e të menduarit-fizibiliteti, mendimi i drejtuar nga hipoteza, orientimi drejt objektivit, parashikimi, planifikimi strategjik, të menduarit sistematik, prioritetet;
 - analiza e të dhënave- të punuarit me *datasets dhe databases*, vizualizimi i të dhënave dhe prezantimi i të dhënave komplekse;
 - *soft-skills* - komunikim efektiv, inteligjencë emocionale, krijim dhe ruajtje e besimit të bazuar në profesionalizëm, udhëheqje, aftësi për të ndërtuar konsensus.
- Për të forcuar potencialin analitik, SAI-t mund të krijojnë njësi analitike për të adresuar probleme të veçanta (p.sh., të kuptuarit e risqeve dhe menaxhimin e tyre, vlerësimin e programit, etj).

9. SAI-t duhet të marrin në konsideratë gjetjen e më shumë mënyrave për të adresuar gjithëpërfshirjen kur kryejnë auditime që kanë si pikë kryesore Axhendën e vitit 2030, me parimin për të mos lënë askënd pas dhe agjendat e të tjera të zhvillimit.

Çështjet kryesore

- SAI-t mund të përfitojnë nga ekspertiza e njeri-tjetrit dhe të kontribuojnë për mirëqeverisjen dhe për politikat e Strategjisë së Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG) në fushat me rëndësi shoqërore që lidhen me këtë strategji (mjedisi, arsimi, kujdesi shëndetësor, barazia gjinore, etj).
- SAI-t mund të kontribuojnë në parimin e "askënd mos lini pas", duke audituar temat e barazisë gjinore dhe tema të tjera gjithëpërfshirëse. Në auditimin e barazisë gjinore dhe gjithë-përfshirjes, është kritike për të rënë dakord për kuptimin e saj në kontekstin kombëtar dhe për të sqaruar pasojat e tij në implementimi e Axhendës së vitit 2030 për Zhvillimin e Qëndrueshëm.
- SAI-t mund të vlerësojnë gatishmërinë e sistemeve statistikore kombëtare për të monitoruar objektivat kombëtare dhe zbatimin e SDG, duke kryer auditime që sjellin informacione mbi performancën.
- SAI-t mund të konsiderojnë vlerësimin e gjithë-përfshirjes pasi shqyrtojnë gatishmërinë e mekanizmave kombëtarë të zbatimit, objektivat e qeverisë, informacionin mbi performancën dhe zbatimin e SDG-ve specifike si edhe objektivat kombëtare për të cilat është rënë dakord, etj.

10. SAI-et mund të rrisin ndikimin e tyre pozitiv duke vendosur një bashkëveprim produktiv me subjektin e audituar dhe duke forcuar bashkëpunimin e komunikimin me komunitetin akademik dhe publikun në përgjithësi.

Çështjet kryesore

- Ndërveprimi me të audituarin është thelbësor për të shpjeguar dhe sqaruar rekomandimet e SAI-ve dhe për të lehtësuar zbatimin e tyre.
- SAI-t mund të përfitojnë nga komunikimi efektiv midis tyre dhe palëve të interesit, gjë që rrit aftësinë e SAI-ve për të identifikuar dhe analizuar çështjet me interes kombëtar për të informuar vendim-marrësit lidhur me një program, projekt apo veprimtari.
- SAI-t mund të përmirësojnë komunikimin e tyre me ekspertë dhe komunitete akademike- një burim i vlefshëm informacionesh relevante dhe opinionesh të bazuara në prova. SAI-t gjithashtu mund të përfitojnë nga përdorimi i studimeve kërkimore dhe zhvillimi i qasjeve të tyre metodologjike.
- SAI-t gjithashtu mund të përfitojnë nga angazhimi i qytetarëve, përmes të dhënave të burimeve njerëzore, takimeve shkencore, objeksioneve, etj. Mjetet e angazhimit publik shërbejnë si katalizatorë për frymëzimin publik, rrisin besimin e publikut, mundësojnë përqendrimin e përpjekjeve të ndërsjella, dhe inkurajojnë zgjidhje inovative për sfidat publike.